

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

LES CIUTATS DELS SONG I LA CONQUESTA MONGOL LA REVOLUCIÓ URBANA DELS SONG

Fusta dels turons per a la indústria de construcció naval i per a les cases de la ciutat; te de les pendents de Fujian, tant per al mercat xinès com per als mons islàmic, japonès i nòmades; grans centres ceràmics a Jiangxi; mentre que el cultiu, la filatura i el teixit de cotó van ser introduïts a la regió de Yangzi, fet que va suposar una gran comoditat per a la gran majoria de **gent que no podia permetre's la seda.**

Totes aquestes regions que s'havien especialitzat ara depenien per a les seves necessitats diàries del superàvit agrícola **d'altres regions i de la xarxa de transport.** **Alhora, les ciutats xineses importaven grans quantitats d'espècies que s'usaven per a la medicina, les cerimònies rituals i la cuina.** Per pagar-ho tot, una gran quantitat de monedes de coure es va posar en circulació; però tot aquest tràfic comercial precisava de maneres de pagament més flexibles: com que comptaven amb el paper i amb la impremta, els Song van inventar el primer paper moneda del món i van desenvolupar institucions de crèdit a gran escala.

Les grans ciutats xineses atreïen els mercaders d'**arreu.** Vint-i-quatre ambaixades musulmanes oficials van visitar la Xina Song, i moltes comunitats estrangeres es van establir permanentment a la Xina com ja havien fet als temps dels Tang. Una comunitat jueva es va assentar a Kaifeng, on va prosperar i va construir una sinagoga. Molts segles després, els jesuïtes van trobar que encara hi vivien jueus.

A tots nivells, la innovació era la norma. La ceràmica es produïa en unes instal·lacions a gran escala com Jingdezhen, emprant centenars de treballadors i on les línies de muntatge garantien la porcellana de la millor qualitat, amb superfícies esmaltades en monocrom que eren **d'un disseny increïblement modern.** I hi havia enviaments marítims de porcellana xinesa al sud-est asiàtic, a l'Índia i a l'Orient Mitjà.

L'any 1000, la xilografia s'havia estès, fet que va permetre difondre els textos científics bàsics i originar la discussió científica a escala nacional, estimulada per la política sistemàtica del **govern d'imprimir tots els textos científics i acadèmics estàndard.** Així mateix, es va progressar en matemàtiques i en astronomia, es va donar aplicació militar a la pólvora, i la medicina va

començar a disseccionar cadàvers i a fer un gran pas cap a la diagnosi i la cura de les malalties. Les farmacopees es van expandir decisivament i es van utilitzar a les farmàcies de cada ciutat. Les innovacions també es van aplicar a les grans indústries manufactureres: les enginyeries tèxtil, metal·lúrgica, ceràmica i hidràulica van arribar al seu punt àlgid.

Tots aquests avenços econòmics van culminar amb una revolució urbana: prop del 7% dels xinesos Song, que eren set milions, ara vivien a les ciutats. Kaifeng i Hangzhou, les capitals dels **Song del nord i del sud, tenien cadascuna un milió d'habitants, mentre que les ciutats de cent mil habitants eren freqüents, sobretot al sud. Quanzhou, a Fujian, tenia mig milió d'habitants.** Com vam veure al rotlle Qingming Shanghe Tu, el comerç a les ciutats ja no es reduïa a certs mercats, tal com havia passat amb els Tang.

A les ciutats dels Song, hi havia botigues per tot arreu, tant dins com fora de les muralles de la ciutat. Una font xinesa va comptar 4.400 botigues a Kaifeng. Aquestes són les ciutats que Marco Polo descriu amb gran **sorpresa. Però aquestes ciutats eren llocs d'avançada del** fortament unificat imperi Song, tot i que no van desenvolupar cap institució legal distintiva. En aquest sentit, eren completament diferents de les petites i febles ciutats que ara emergien a la llunyana i fragmentada Europa. Les ciutats xineses, malgrat la seva riquesa, mai no jugaran un paper polític com les seves contraparts europees.

Amb els Song, la Xina va esdevenir un estat altament centralitzat, una tendència que es mantindria i es **reforçaria amb cada dinastia xinesa des d'aleshores. No hi havia cap poder que** fes de contrapès al de l'Estat. L'aristocràcia, que havia sigut important des dels temps dels Han fins als dels Tang, ja no en tenia cap. El budisme, que a l'època dels Tang havia fet de **contrapès a l'Estat, va perdre el seu poder polític després de ser desmantellat l'any 845 i un altre cop l'any 955.**

L'emperador governava a través d'un cos administratiu d'erudits que eren reclutats al servei per via d'una llarga i selectiva cadena d'exàmens. Per als nostres viatgers europeus a la Xina del segle XVI, aquests exàmens i el servei civil a què obrien pas va ser una de les característiques definitòries de la civilització xinesa. Els portuguesos van anomenar mandarins els titulars de càrrecs, un nom que indica el gran poder de manar que posseïen.

Però és important tenir present que no podien perpetuar el seu poder i que fins i tot els seus descendents immediats, els fills dels grans oficials, havien de passar els exàmens per obtenir una posició al govern. A més, no podien ostentar la mateixa posició més de tres anys. Amb els Song, el sistema de competicions de reclutament va arribar al seu auge. Superar els exàmens **conferia un prestigi enorme i proveïa oportunitats immillorables d'èxit polític i econòmic. Els exàmens fomentaven tant l'establiment d'un sistema escolar a escala nacional com l'emergent** indústria de la impremta.

La situació de la dona va experimentar una sèrie de canvis. Amb la generalització de l'educació i el fet que moltes famílies tenien grans biblioteques a casa, moltes dones que vivien a les ciutats van ser alfabetitzades i, de fet, la més important poetessa de la literatura xinesa, Li Qingzhao, va viure a l'època dels Song.

Però la pràctica de l'embenat de peus s'havia començat a estendre, una moda que causaria gran patiment entre les noies xineses durant segles, a les quals els trencaven els ossos dels peus aviat fins que aquests eren tan petits que cabien dins sabates ben minúscules; es tractava d'un procés que trigava anys i que transformava la infància de les nenes en un patiment infernal. L'embenat de peus va començar amb els Song, encara que no era habitual en aquells temps. Aquesta pràctica cruel, juntament amb la prohibició de casament per a les vídues, va confinar les dones a les seves zones privades, d'acord amb la tendència neoconfuciana generalitzada cap a una esfera més restringida per a les dones.

Els Song van ser destruïts pels mongols, però van deixar com a llegat la majoria dels trets més característics de la Xina. Va ser amb ells que va néixer la Xina moderna. I encara més important, les grans invencions de la dinastia —la brúixola de navegació, la impremta i la pólvora— van ser decisives per donar forma al món tal com el coneixem avui dia.